

zużycia, jak i rozwoju retencji, likwidacji źródeł zanieczyszczeń i dążenia do osiągnięcia wartości normatywnych w zakresie jakości wód powierzchniowych i podziemnych). Kujawsko-pomorskie w ogólnym ujęciu nie należy do obszarów o szczególnie niekorzystnym stanie środowiska, więc działania w tym zakresie nie mają charakteru naprawczego, a wynikają z aspiracji by czyste środowisko stało się jednym z wyróżników województwa⁸⁰. Generalnie dobry stan środowiska stanowi punkt wyjścia do budowania przewag konkurencyjnych w dziedzinie jakości życia mieszkańców przy wykorzystaniu tych walorów. Rozwój województwa w kolejnych latach w coraz większym stopniu będzie się odbywał w kontekście założeń „Europejskiego Zielonego Ładu”. Kujawsko-pomorskie powinno mieć aspiracje, by założenia te implementować szybciej i intensywniej od innych regionów, bowiem poza ewidentnymi korzyściami środowiskowymi, będą się one także wiązać z przewagami konkurencyjnymi w zakresie jakości życia i konkurencyjności gospodarki. Zielony Ład to między innymi czysta gospodarka o obiegu zamkniętym (circular economy), a więc także zmniejszanie zużycia zasobów naturalnych (docelowo zakłada się, że tempo wzrostu gospodarczego nie będzie zależne od zużywania zasobów) i zmniejszanie poziomu zanieczyszczeń (w 2050 UE powinna osiągnąć zerowy poziom emisji gazów cieplarnianych netto). W województwie kujawsko-pomorskim w najbliższych latach coraz bardziej kluczowym zasobem środowiska staje się woda, ze względu na coraz większe jej deficyty, wzmacniane zmianami klimatycznymi. Niezwykle ważne są działania na rzecz racjonalizacji wykorzystania wody, wprowadzania rozwiązań minimalizujących jej zużycie, realizacja działań na rzecz zatrzymywania i gromadzenia wody. Zamierza się przeprowadzić szczegółowe analizy, mające na celu rozpoznanie zdolności retencyjnych, osiąganych przy realizacji infrastruktury o jednostkowo bardzo małej skali przestrzennej, ale ze względu na powszechność zastosowania, dających bardzo duży efekt finalny. W województwie kujawsko-pomorskim deficyt wody obecnie ma największe znaczenie (i najczęściej z tym aspektem jest utożsamiany) dla produkcji rolniczej (dotyczy nie tylko coraz częściej występujących okresów suszy, ale także trwałego niedoboru wody w okresie wegetacyjnym), ale nie należy zapominać o wpływie braku wody dla funkcjonowania środowiska przyrodniczego (np. prawidłowe funkcjonowanie lasów, procesy stepowienia), czy też coraz bardziej realnego ograniczania ilości wody dla celów socjalno-bytowych (brak wody pitnej dobrej jakości może być realnym zagrożeniem już w nieodległej przyszłości), czy dla przedsiębiorczości pozarolniczej. Dlatego też działania na rzecz retencji wody i przeciwdziałanie występowaniu oraz skutkom suszy, nabierają znaczenia priorytetowego (obok stanu czystości powietrza, jakość i dostępność zasobów wody stają się najważniejszymi potrzebami w dziedzinie środowiska) i muszą w najbliższych latach być prowadzone z najwyższą determinacją (będą przedmiotem dedykowanego temu celowi programu wojewódzkiego). Niemniej ważna jest poprawa stanu wód. W dużym stopniu zostały już wyeliminowane zanieczyszczenia komunalne, więc oprócz kontynuacji działań w tym zakresie, należy skupić się na ograniczaniu zanieczyszczeń pochodzenia rolniczego, co można połączyć z ekologizacją produkcji rolnej (jest to zbieżne z aspiracjami w kierunku produkcji zdrowej żywności wysokiej jakości).

Bardzo ważne są aspiracje Samorządu Województwa w kierunku transformacji energetycznej. Jej celem jest odchodzenie od wykorzystania energii bazującej na paliwach kopalnych i jej zastępowanie energią pochodzącą ze źródeł odnawialnych. Długofalowym celem rozwoju, na pewno nieosiągalnym w perspektywie dekady, ale wyznaczającym kierunek działań i wskazującym determinację w tym zakresie – powinny być dążenia do zeroemisyjności oraz samowystarczalności energetycznej województwa. Pierwsza z tych aspiracji powinna polegać na przyjmowaniu takiego zobowiązania we wszystkich realizowanych inwestycjach przez sektor publiczny, a także tworzeniu zachęt dla inwestorów prywatnych i dla administratorów budynków wielorodzinnych do modernizacji substancji mieszkaniowej oraz upowszechniania ciepła systemowego, jak też tworzenia zachęt dla przedsiębiorców do powiązania inwestycji w tym kierunku z kreowaniem własnego wizerunku. Druga z wskazanych aspiracji ma znaczenie tylko symboliczne, bo województwo funkcjonuje w krajowym, a nawet międzynarodowym systemie energetycznym, ale może być realizowana przez dostarczanie do systemu większej ilości energii wytwarzanej na terenie województwa, a pochodzącej ze źródeł odnawialnych, niż na terenie województwa energią się zużywa (zobowiązanie, że sektor publiczny do roku 2030 będzie wyposażony w instalacje pozyskujące energię ze źródeł odnawialnych w takiej ilości, że w pełni zaspokoją jego potrzeby, dawałoby nie tylko realne korzyści środowiskowe, ale także stanowiło doskonałą promocję zastosowania rozproszonej energetyki odnawialnej). Cel ten można osiągnąć przez sukcesywne ograniczanie emisji, a jednocześnie rozwój wszystkich rodzajów energetyki odnawialnej, które w danej lokalizacji nie są kolizyjne wobec środowiska przyrodniczego, w tym – jakości życia. Województwo posiada

⁸⁰ Istotnym wyjątkiem jest tu kwestia uporządkowania stanu środowiska na terenie byłych zakładów chemicznych Zachem w Bydgoszczy (co może wymagać działań na bardzo szeroka skalę ze względu na nie do końca obecnie rozpoznany, ale potencjalnie bardzo istotny, charakter zagrożeń) oraz kwestia stanu powietrza w centrach największych miast, będąca efektem zarówno wciąż dużej liczby nieefektywnych systemów grzewczych, jak i nagromadzenia ruchu pojazdów samochodowych). W obydwu przypadkach występują jednak zagrożenia o charakterze miejscowym, które nie mogą rzutować na ogólną ocenę województwa jako całości.